

систему. З одного боку - це зменшує кількість витяжних вентиляторів, зменшує кількість повітропроводів. З іншого боку - це робити категорично заборонено. По-перше, це суперечить існуючим будівельним нормам і правилам, по-друге це неправильно з точки зору проектування. У повітроході будуть змішуватися два потоки повітря з різними характеристиками, що спричинить виникнення конденсату. Також таке рішення викличе перетікання запахів з кухні в зал і навпаки [2, с. 38].

Типовою помилкою є зменшення витрат на очистку повітря і необхідної холодопродуктивності через велику ціну вирішення даної проблеми. Все має свою ціну, і якість повітря тут не виняток. Однією з найбільш суттєвою складовою витрат на систему вентиляції є головне кліматичне обладнання. В Україні існує дуже багато брендів кліматичного обладнання в різному ціновому діапазоні [1, с. 448].

Також варто звернути увагу на пропоновану схему вентиляції і кондиціонування. Можливо, її можна значно спростити, застосувати інші підходи до проектування. У виборі кліматичного обладнання слід звернути увагу на запропонований переліком кліматичних компаній, у проектувальників і менеджерів цих компаній можуть бути інші погляди на вентиляцію закладу. Рішення про застосування тієї чи іншої схеми вентиляції і кондиціонування має прийматися на підставі техніко-економічного обґрунтування, враховуючи особливості приміщень, вимоги замовника, архітектора [2, с. 39].

Вирішення проблеми мікроклімату виробничих приміщень має свої особливості взимку. Саме тоді для ефективної роботи системи вентиляції необхідні певні параметри теплоносія (електрика або підведення гарячої води), яких просто немає в будівлі закладу і не буде. У цьому випадку може бути тільки один вихід: використовувати рекуперацію тепла, яка дозволить знизити необхідну потужність теплоносія для вентиляції як мінімум удвічі [3, с. 109].

Так, застосування рекуперації понесе за собою підвищення ціни основного обладнання та системи автоматики, але в даній ситуації це єдиний вихід. Для роботи вентиляції взимку та її якісної роботи, необхідний постійний підігрів повітря, яке надходить [1, с. 451].

Отже, задля покращення мікроклімату виробничих приміщень не слід економити на системі вентиляції та кондиціонування. Оптимальні умови праці та належний стан робочих місць працівників сприяють підвищенню ефективності праці і зниженню витрат.

1. Організація обслуговування у підприємствах ресторанного господарства (за ред. проф. П'ятницької Н.О.). – Підручник для ВУЗів. : ВЦ КНТЕУ. – 2005, 632 с.

2. Берсуцкий Я. Г., Дугинская И. А., Дугинский Б. Л. Анализ хозяйственной деятельности предприятия: Учеб. пособ. – Донецк: ДИЭХП, 2000. – 180 с.

3. Литвиненко Т.Є. Організація ресторанного господарства: Опор. конспект лекцій / Т.Є. Литвиненко. – К.: КНТЕУ, 2010. – 204 с.

Пошивалова О.В.

к.ф.м.-н., доцент

Хроленко Н.Л.

Прохватило О.О.

студентки

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара

АНАЛІЗ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ

Рівень економічного розвитку промисловості, природних економічних зон, сільсько-господарського ринку виражається не одним, а цілою системою показників. Економічна життєздатність сільськогосподарських підприємств залежить від багатьох факторів: землі і її продуктивності, активів, продуктивності, заробітної плати, витрат на виробництво тощо.

В умовах ринкової економіки конкурентоспроможність сільськогосподарського підприємства є одним з важливих критеріїв його успішного функціонування. На даний показник впливають ряд факторів, які можна поділити на три основні групи: базові, ефективність і розвитку бізнес-середовища та інновації. ☒

До базових можна віднести: правову і адміністративну систему, в рамках якої функціонують підприємства; стабільність макроекономічного середовища; рівень розвитку охорони здоров'я і освіти.

Серед чинників ефективності виділяють рівень розвитку професійної підготовки як фактор, що стимулює виробництво продукції з більш високою доданою вартістю; ефективність товарного ринку; ефективність і гнучкість ринку праці; рівень розвитку фінансового ринку; рівень технологічного розвитку; розмір ринку.

В останній групі факторів розглядається рівень розвитку бізнес-середовища, який включає в себе стратегічне планування, управління та інновації в окремих компаніях.

Також слід зауважити, що на сучасному етапі розвитку світової економіки при оцінці конкурентоспроможності підприємства слід враховувати фактор сталого розвитку. Сталий розвиток є одним з найбільш складних показників кількісної оцінки, так як відображає не поточний стан суб'єкта, а перспективи його розвитку в майбутньому.

Дослідження конкурентоспроможності дозволяє вивести наступні узагальнення:

- аналіз і оцінка ринку сільськогосподарських земель адміністративних районів показує, що існують об'єктивні природні та економічні умови для підвищення конкурентоспроможності сільських виробників;

- кількісне збільшення продуктивності землі вимагає значних витрат живої і матеріалізованої праці. Однак ці витрати не завжди забезпечують зростання конкурентоспроможності сільськогосподарських підприємств;

- розвиток конкурентоспроможних сільськогосподарських підприємств в Україні в значній мірі залежить від раціонального використання сільськогосподарських земель і активної частини матеріально-технічного забезпечення. Іншими словами, підвищення конкурентоспроможності сільськогосподарських підприємств на сільськогосподарському ринку в основному залежить від балансу економічних процесів і явищ, що відбуваються на інших ринках, наприклад, ринок сільськогосподарських земель і сільськогосподарського ринку праці.

Входження аграрного сектору України у міжнародний господарський простір значною мірою пов'язане з процесами глобалізації світової економіки. Зумовлена цим явищем запекла конкуренція між країнами за інтернаціоналізовані ринки збуту викликала нагальну потребу підвищення рівня конкурентоспроможності вітчизняних сільськогосподарських підприємств та забезпечення конкурентоспроможності сільськогосподарської продукції на внутрішньому та зовнішньому ринках продовольчих товарів. Дослідженню питань аналізу та оцінки рівня конкурентоспроможності сільськогосподарських підприємств присвячені праці видатних вчених-економістів, зокрема В.Я. Амбросова, Л.А. Євчук, В.К Збарського, С.М. Кваші та ін. [1,2].

Виробництво сільськогосподарської продукції залежить від площі для посівів. За узагальненими даними регіонів вся посівна площа сільськогосподарських культур в усіх категоріях господарств 2016 року становила 18560,9 тис. га. Порівняно з 2015 роком посівні площі зменшились на 145,5 тис. га. До цих показників входять зернові і зернобобові культури, технічні культури, картопля та овоче-баштанні культури, кормові культури. Найбільшу частину землі відведено на зернові культури, 10410,0 тис. га у 2016 році та 10719,4 тис. га у 2015 році. Технічні культури, такі як, соняшник, соя, ріпак та цукрові буряки займають майже 40% землі. Їх показники протягом двох років майже не змінювались, відхилення становило 220,1 тис. га на користь 2016 року. Овоче-баштанні культури займають найменшу ділянку землі по Україні (0,4 %). Змінень протягом двох років майже не відбувалось, звісно у 2016 році посів картоплі знизився майже на 4 тис. га. Також не останнє місце займають кормові культури, які займають у 2016 році 722,2 тис. га. Уточнені дані по

2015 році показують, що кормові культури займали декілька більшу частину посівних земель на 52,3 тис. га.

З початку 2015/16 маркетингового року, станом на 13 травня, фактичні обсяги експорту зерна, включаючи продукти переробки, склали 35,116 млн тонн. Про це повідомляють "Українські новини", посилаючись на дані Мінагрополітики. В повідомленні зазначається, що на звітну дату вже експортовано 14,83 млн тонн пшениці, 4,247 млн тонн ячменю, 15,823 млн тонн кукурудзи, а також 216 тис. тонн інших культур. Крім того, на судна завантажено більше як 322 тис. тонн зернових [3].

Настав 2017 рік і вже можна говорити про підсумки минулого року в сільськогосподарській галузі України. 2016 рік став черговим щаблем, на який піднявся вітчизняний АПК. Серед досягнень: розширення ринків, збільшення української присутності у світі, зростаючі об'єми виробництва та експорту – все це є невід'ємним доказом того, що Україна неспроста історично вважалася потужною сільгоспдержавою. Саме таку оцінку минулому року дає у своєму блозі Владислава Рутицька – экс-заступник міністра АПК з питань євроінтеграції.

Вельми важливі та стратегічні є торговими відносинами з Китаєм, Південною Африкою і Кореєю, підготовки угод з Туреччиною та Ізраїлем про вільну торгівлю з цими країнами. Триватиме робота з ЄС, мета якої поглиблення відносин з європейським ринком. Виникає ще одне питання щодо обговорення розширення квот українського експорту в зону євро.

Не варто забувати таку важливу частину допомоги, що малі та середні підприємства агробізнесу отримуватимуть у вигляді коштів Європейського інвестиційного банку, механізми розподілу вже на місці. Ратифікація договору позики можна вважати одним з найважливіших подій минулого року, позитивні наслідки яких будуть відчуватися фермерами в 2017. Ця важлива фінансова основа може поволокти збільшення не тільки виробництва, але і розвиток нових ринків і посилення позицій українських аграріїв у відомих торгових просторах.

1. <http://www.agro-business.com.ua>

2. Амбросов В.Я. Оцінка конкурентоспроможності агроформувань / В.Я. Амбросов, Т.Г. Маренич // Вісник ХНАУ <http://propozitsiya.com>

3. Державна Служба Статистики України [Електронний ресурс]: Офіційний сайт. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>

Приз В.Ю.

студент

Бала В.В.

к.е.н., доцент

Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського

ВПЛИВ ПЕРСОНАЛУ НА ЕФЕКТИВНІСТЬ РОБОТИ МАШИНОБУДІВНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Специфіка та умови розвитку ринкових відносин в Україні, які характеризуються динамічністю та значною невизначеністю зовнішнього середовища, загостренням конкурентної боротьби, підвищенням рівня комерційного ризику, тяжким фінансовим станом більшості господарюючих суб'єктів, потребують пошуку засобів виживання та ефективного функціонування підприємств. Це можливо лише за умови забезпечення конкурентоспроможності суб'єктів господарювання. Формування ринкової економіки в Україні зумовлює необхідність зміни відношення щодо управління та використання людського потенціалу як основного фактору підвищення конкурентоспроможності [2, с. 47].

Наразі у наукових працях вітчизняних та зарубіжних вчених гостро постає питання щодо визначення поняття, складу, факторів та способів підвищення рівня